

Vere sanctus

Nieuwsbrief van de Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie

Lente 2018

Jaargang 17/nr. 1

Redactioneel

Wanneer een kind of een volwassene wordt gedoopt, richt de bedienaar zich tot alle aanwezigen, na de geloofsbelijdenis waarin de twaalf artikels van het geloof nogmaals beleden worden, en bevestigt plechtig: “Gij allen die hier aanwezig zijt: dit is ons geloof, dit is het geloof van de Kerk, dat wij met overtuiging belijden in Jezus Christus, onze Heer.” (1) Wij belijden dus dat we geloven “in Jezus Christus onze Heer, (...) die verrezen is uit de doden.” (2)

U zult dit bulletin in handen krijgen in de Paastijd, een tijd waarin de liturgie van de Kerk niet ophoudt te belijden dat de Heer waarlijk uit de doden is opgestaan. Die boodschap moet niet enkel geestelijk begrepen worden, maar ook tastbaar en lichamelijk. Aan de apostel Thomas, die net zoals onze tijdgenoten moeite heeft om te geloven, zegt Jezus: “Kom hier met uw vinger en bezie mijn handen. Steek uw hand uit en leg die in mijn zijde, en wees niet langer ongelovig, maar gelovig.” (3)

Met de beste bedoelingen van de wereld, maar met een flinke dosis menselijke visie, durven we soms niet te veel belijden dat Christus waarlijk verrezen is. Men laat het bij een vage symbolische boodschap. Dit heeft een naam: het is een tekort aan geloof.

Het is waar dat de Schrift altijd een geestelijke betekenis heeft, toch is het van belang de letterlijke betekenis niet te verwaarlozen, zeker als het gaat over een historisch boek, zoals de Evangelies en de Handelingen van de Apostelen. (4)

De H. Johannes zegt in zijn eerste brief, over het Woord dat Leven is: “We hebben het gehoord en met eigen ogen gezien; we hebben het aanschouwd en onze handen hebben het aangeraakt, daarover spreken wij.” (5) Als we de dynamiek van de eerste christenen willen terugvinden, dan is het zinvol om te beseffen dat ze hun tijdgenoten niet enkel opriepen tot het geloof in God de Vader, maar ook in Jezus Christus, zijn enige Zoon, onze Heer. Hij is de tweede persoon van de Drie-eenheid, die mens is geworden. Die Heer Jezus is waarlijk God, is verrezen uit de doden, en heeft de H. Geest gezonden naar de Kerk, die rijkelijk de gaven van God uitdeelt in de sacramenten. ■

*Dr. Pierre François, pr.
Voorzitter VWLL*

Noten

1. Orde van dienst voor de liturgie van het kinderdoopsel, Licap 1979, nr. 29.
 2. *Ibidem*.
 3. Joh. 20, 27.
 4. *Vgl.* Catechismus van de Katholieke Kerk, nrs. 115-119.
 5. 1 Joh. 1, 1.
-

Latijnse liturgie op een priestercongres in Rome

Een lid van de Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie heeft deelgenomen aan een congres in Rome voor geestelijke adviseurs die actief zijn als priesters in de beweging van de Europascouts en -gidsen. De ongeveer 150 deelnemers kwamen uit vijftien landen uit alle hoeken van Europa, en sommigen uit Amerika. De werkgroep heeft voorgesteld om er een verslag van te geven onder de vorm van een interview.

Wie waren de sprekers op het congres?

Of zij bekend zijn of niet, dat laat ik aan u over. De eerste conferentie over de kerkelijke dimensie en de pastorale gevolgen van de erkenning van de Internationale Unie van de Europascouts en -gidsen door de H. Stoel werd gehouden door Mgr. José Guillermo Gutiérrez, van het Dicasterie voor de Leken en het Gezin. Kardinaal Kevin Farrell, prefect van dezelfde Congregatie, had die conferentie graag willen geven, maar een reis buiten Italië maakte dit onmogelijk.

De volgende spreker was Pater Serge-Thomas Bonino, O.P., lid van de Internationale Theologische Commissie. Hij sprak over scoutisme en de algemene roeping tot de heiligheid.

Mgr. Andrea Migliavacca, bisschop van San Miniato in Italië, heeft enkele beschouwingen meegedeeld over zijn ervaringen in het scoutsmilieu als gelegenheid om de roeping te ontvangen tot het priesterschap of het gewijd leven.

Ook een aartsbisschop van de Oosterse ritus nam het woord, nl. Mgr. Cyril Vasil, S.J., van Slovaakse afkomst. Hij gaf een treffende uitleg over de manier waarop priesters en leiders er organisch samenwerken in de opvoeding van de jongeren. Hij gebruikte de analogie van een tandem om die medewerking te beschrijven. Hij was ooit de federale geestelijke adviseur van de Europascouts voor heel Europa.

Verschillende andere priesters en leken namen ook het woord, onder wie de Poolse hoogleraar en priester Bogosław Migut, de huidige federale geestelijke adviseur van de Europascouts, die licht heeft geworpen over het verband tussen scouting en christelijk spiritualiteit.

Wat voor belang heeft dat congres voor de Latijnse Liturgie?

Er werd geopteerd voor de Latijnse taal als voertaal voor de liturgie. Elke dag vond een geconcelebreerde mis plaats waaraan de deelnemers vrij waren om deel te nemen. Enkele priesters verkozen privé te celebreren op een ander moment van de dag. Verscheidene keren werden lauden, vespers en complete samen gebeden. Het verliep in het Latijn, volgens de nieuwe vorm van de ritus, de zogenaamde *forma ordinaria*. De lezingen en antwoordpsalmen van de mis werden voorgedragen in het Frans, het Engels of het Italiaans.

Het was verrassend te zien hoe vlot de vieringen verliepen. Van de deelnemers uit Midden- en Oost-Europa, vooral van hen die niet van de Latijnse ritus waren, werd gevreesd dat dit tot moeilijkheden zou leiden. Het tegenovergestelde is waar: het Engels of de andere talen zorgden wel voor problemen, maar niet het Latijn. Dit hadden we niet verwacht.

Een andere verrassing was dat de jongere clerus zich beter thuis bleek te voelen in de Latijnse liturgie, dan hun wat oudere confraters. Opvallend was ook het aantal jongere priesters in traditionele klederdracht: Romeinse boord, soutane en habijt.

Stelt het gebruik van de Latijnse Liturgie dan geen praktische problemen?

Deze vieringen zouden niet mogelijk zijn geweest in de praktijk indien er geen misboekjes en getijdenboekjes werden gemaakt. De Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie maakte misboekjes op maat voor de drie dagen van het congres, in twee versies, Engels-Latijn en Frans-Latijn, en een priester van de Franse *Communauté Saint Martin* zorgde voor Latijnse boekjes met partituren

om het officie volledig te kunnen zingen. Dit soort werk werd uiteraard vergemakkelijkt door het veralgemeend gebruik van computers in liturgie en drukkerij.

Enkele gezangen in de volkstaal, nl. het Pools en het Italiaans, konden niet worden meegezongen door de deelnemers uit andere landen. De Latijnse gezangen, integendeel, gaven de kans om er actief deel aan te nemen.

Welke conclusie zou u trekken uit dit experiment?

Ik ben ervan overtuigd dat het Latijn ons de kans gegeven heeft om die internationale vieringen onvergetelijk mooi te maken. De belangstelling van de jonge clerus voor de Latijnse liturgie was in ieder geval zeer hoopgevend. ■

*Dr. Pierre François, pr.
Voorzitter VWHLL*

Lingua vivens

In het februarinummer van “De Sleutel”, het tijdschrift van het bisdom Roermond (NL), verscheen een artikel onder de titel *Lingua Latina mortua est, vivat lingua Latina!* (p.22-23). Deze titel verwijst uiteraard naar de bekende zegswijze “De koning is dood, leve de koning”, maar past ook goed bij deze column, waarin we steeds op zoek gaan naar hoe het Latijn vandaag nog levend(ig) kan zijn. De bijdrage in “De Sleutel” gaat over een maandelijkse lessenreeks Christelijk Latijn die georganiseerd wordt door de kanunnikessen van het H. Graf van de priorij Thabor in Sint-Odiliënberg. Daarmee hopen de zusters, die het getijdengebed volledig bidden in het Latijn, een hulp te bieden aan gelovigen die willen deelnemen aan het officie, maar het Latijn onvoldoende machtig zijn. Daarom ook worden de lessen, die gegeven worden door kapelaan G.Dölle uit Roermond, telkens afgesloten met het bidden van de completen (dagsluiting) in het Latijn. Of om een andere gekende uitdrukking te parafaseren, hoe de *lex studendi* overgaat in de *lex orandi*.

Ook in Finland kan het Latijn verrassend genoeg — want er is geen enkel taalkundig verband tussen Latijn en Fins — rekenen op een hardnekkige schare fans. Sinds bijna 30 jaar zendt de openbare radio YLE een korte wekelijkse nieuwsuitzending, *Nuntii Latini*, uit. De zowat 10 000 luisteraars zijn erg toegewijd, want toen onlangs het programma geschrapt dreigde te worden, kwamen er 3 000 protestreacties van over de hele wereld. Onder hen bevonden zich twee Vlamingen, professor Christian Laes (UAntwerpen) en zijn Leuvense collega Dirk Sacré, resp. ondervoorzitter en voorzitter van de internationale *Academia Latinitati Fovendae*. Namens 50 leden van deze Academie schreven ze een brief naar YLE en plaatsten ze ook een opiniebijdrage in de krant *Helsingin Sanomat*. Daarin wezen ze op de voortrekkersrol van de Finse radio en het succes van de Latijnse nieuwsberichten in scholen, handboeken en podcasts. De nieuwsberichten worden ook gepubliceerd op het internet. In de uitzending van 30 maart ll. werd onder meer bericht over de uitwijzing van *legati Russi* uit Europese landen en het *iter secretum* van de Noord-Koreaanse leider Kim Jung-un *in Sinas*, maar ook de vervuiling van zeeën door *ieictamenta plastica* en het uitsterven van *aviculae* in Europa door het uitroeien van insecten *ab agricolis veneno!*

Blijkbaar maakte het protest van de Vlaamse professoren indruk in Helsinki. Er werd alvast beslist om zeker tot 2019 door te blijven gaan met het uitzenden van de *Nuntii Latini*. Of de Zwitserse ambassadeur bij de H. Stoel, Pierre-Yves Fux, luistert naar de *Nuntii Latini* weet ik niet, maar in een TV-interview op de Zwitserse zender RTS vertaalde hij op vraag van de interviewer wel vlotjes de aankondiging van het bezoek van paus Franciscus in juni in het Latijn: “*Per aeroplanum Papa Franciscus Genevam ibit et colloquetur cum rectoribus Confoederationis Helveticae*”. ■

*Kurt Priem, pr.
Secretaris VWHLL*

Lezers vragen

Hoe afwijkend mogen misgebeden, b.v. prefaties of eucharistische gebeden, zijn zonder te vervallen in ongeoorloofdheid?

Het antwoord, duidelijk en kort, komt van het Tweede Vaticaanse Concilie: “1. De regeling van de heilige liturgie berust uitsluitend bij het kerkelijk gezag, d.i. bij de Apostolische Stoel en, volgens de normen van het recht, bij de Bisschop; 2. krachtens de door het recht verleende macht komt de leiding op het gebied van de liturgie, binnen vastgestelde grenzen, ook toe aan de bevoegde territoriale bisschoppenconferenties van verschillende aard, die wettig zijn opgericht; 3. daarom mag volstrekt niemand anders, ook niet een priester, eigenmachtig op liturgisch gebied iets toevoegen, weglaten of veranderen” (Constitutie *Sacrosanctum Concilium*, nr. 22). Gebeden die niet goedgekeurd zijn door deze instanties, zijn dus ongeoorloofd. ■

Dr. Pierre François, pr.
Voorzitter VWHLL

Mededelingen

— Op zondag 30 september 2018 organiseert de VWHLL, samen met de Afdeling Antwerpen van het Verbond PPS, een studiedag in de Sint-Jacobskerk van Antwerpen over het thema: *Via Pulchritudinis*: de Schoonheid als weg naar God. Het beroemde Nederlandse vocaal vrouwenensemble *Wishful Singing* zal de Hoogmis van 11u opluisteren. Om 14u wordt een panelgesprek gehouden met deelname van verschillende mensen uit de wereld van de kunst en de cultuur, waaronder Selina De Maeyer die haar tweemaal bekroonde kortfilm over de eucharistie *Come and See* zal voorstellen, Angeline Flor Pua, Miss België 2018 en praktiserend katholiek, de gemmoloog Kevin Colle, bekende spreker van Radio Maria, en anderen. De dag wordt afgesloten met de vespers om 16u30. Het programma is nog niet definitief. De laatste informatie zal u op de website aantreffen.

— De website van de VWHLL heeft een grondige opknappingsbeurt ondergaan. Zie: <https://vwhll.romanliturgy.org>

Vere Sanctus: Colofon

De Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie (VWHLL), gesticht door Mgr.dr. Luc De Maere († 2011), ijvert voor een volwaardig gebruik van het Latijn in de postconciliaire liturgische praxis, naast de volkstaal.

Redactie: Lange Nieuwstraat 73 — 2000 Antwerpen (t.a.v. E.H. Pierre François)

Wetenschappelijk comité: Mgr.dr. J.F. Lescauwae M.S.C., hulpbisschop emeritus, Haarlem († 2013) — dr. J. van Reeth, Faculteit Vergelijkende Godsdienstwetenschappen, Antwerpen — E.H. J.M. Audenaert, Pauselijke Universiteit van het H. Kruis, Rome,

Contactpersoon: Dr. P. François, pr., 0474 719 131 (vanuit België). +32 474 719 131 (vanuit het buitenland).

E-post: pf@romanliturgy.org, Webpagina VWHLL: <http://vwhll.romanliturgy.org>

Verantwoordelijke Uitgever: P. François (p/a van de redactie)

Periodiciteit: halfjaarlijks, in het voor- en in het najaar

Gewone Nieuwsbrief per post à minimum 5 € per jaar, E-brief via uw elektronisch adres à minimum 3 €. Beide versies zijn uiteraard identiek! Overschrijving IBAN: BE97 8900 2429 0649, BIC: VDSP BE91 met duidelijke vermelding van uw adres en ‘Nieuwsbrief’ resp. ‘E-brief’.

U kan ook steeds een geschenkabbonnement voor iemand aangaan!

© 2018 Vlaamse Werkgroep voor Hedendaagse Latijnse Liturgie